

В интересах северо-трансильванских венгерцев важно так же, чтоб политическая свобода была бы распространена и за городом и национальное равноправие непосредственной близости тоже было бы обеспечено.

Венгерцы Коложвара передают глубокую благодарность всех северо-трансильванских венгерцев Маршалу Сталину и свободу несущей Красной Армии за то, что в Северной Трансильвании спасены от неизмеримых страданий венгерские массы и просят, чтоб не отрицали бы эту защиту и в будущем.

1945. I. 30.

С выдающимся
уважением:
Секретарство Венгерского Народного Союза
Коложвар. ул. Фаркаш № 7.

35.

A MÁRAMAROSI RUSZINOK KONGRESSZUSÁNAK KÉRVÉNYE
SZTÁLIN MARSALLHOZ
A SZOVJET-UKRAJNÁHOZ VALÓ CSATOLÁSUKRÓL

Máramarossziget, 1945. február 4.

Moszkva, Kreml.

Szeretett Atyánk, Jozsif Visszarionovics!

Messziről, a Tisza partjáról, az ukrán Máramarosból küldjük őszinte üdvözlésünket a testvéri segítségért, amit népünknek a nehéz időkben adott és amiért felszabadított az idegen igából.

Az ősi ukrán Máramaros, több mint 30.000 lélekkel a 17 tiszta ukrán községből, a nem túl távoli múltban leírhatatlan politikai és nemzeti körülmények között élt. A mi népünk minden szempontból ki volt szolgáltatva az idegen uralomnak. Az orosz-ukrán törzstől elszakadva, a nemzeti létéért határozott és egyenlőtlen harcot folytatott több mint kilencszáz éven át.

Erdőink, legelőink, termőföldjeink és sóbányáink idegen népek prédájául estek. Népünk a győztesek rabja lett. A megszállók elvették a vérrel öntözött földjeinket és népünket halálra ítélték.

Még azt a jogunkat is elrabolták, hogy ukránoknak nevezhessük magunkat és gúnyosan „magyar ruténoknak” neveztek. Azt, aki ukránnak merte nevezni magát, a legnagyobb kínoknak vetették alá.

Kilencszáz éves harcunk során sok vér és könny folyt és sok sóhaj emelkedett a magasságos ég felé. Egyetlen jogunk csak az volt, hogy szülessünk, meghaljunk és rabok legyünk.

A magyarok után a románok ígáztak le minket, akik 1919-ben a Saint-Germaini béke után erővel elszakítottak Ukrán Kárpátaljától és Romániához láncoltak. Ugyanolyan zsarnokian viselkedtek, mint korábban a magyarok. Amíg ők uralkodtak az ukrán Máramarosban, a Tisza partján 17 tiszta ukrán községben egyetlen ukrán nyelvű iskola sem volt, a gyerekeket arra kényszerítették, hogy idegen nyelven tanuljanak, hogy ily módon analfabétizmusban és sötétségben maradjunk, megfosztva nemzeti méltóságunktól és kultúránktól. Nem engedték, hogy ukrán könyveket és újságokat olvassunk. A csendőrök minden ukrán nyelvű irodalmi terméket elkoboztak. Még az „ukrán” elnevezést is szigorúan betiltották. Azokat pedig, akik mégis csak ukránnak merték nevezni magukat, ellenőrizték, bebörtönözték őket, hogy lehetetlenné tegyék a néppel való kapcsolatukat. Azokat a falusiakat, akik ukrán nyelvű iskolákat merészelték kérni, a börtönnel fenyegettek, üldözték és gyötörték őket.

De sem a magyaroknak, sem a románoknak nem sikerült kiposztítani a szláv lelket népünkben. Ennek a ténynek a legfényesebb bizonyítékai az 1904-es, 1913-as, 1914-es és 1943-as máramarosszigeti perek.⁶⁵⁸ Nehéz ítéletekkel sújtottak bennünket, de mi mégis ragaszkodtunk ukrán voltunkhoz.

Tekintetünket folyvást csak Kelet felé fordítottuk, mert onnan vártuk a szabadságot és megváltást.

A mi népünk régóta egyesülni kíván a Tiszán és Kárpátokon túli ukrán néppel, vértestvéreivel, úgy ahogy a halicsi–kijevi hercegségek idején, a XIII. században volt.

Az első imperialista világháború után Máramaros minden küldötte találkozott 1918. december 18-án és határozottan kérték Máramaros hozzácsatolását Szovjet Ukrajnához. Akkor azonban utunkban állt a lengyel szlachta, amely megszerezte Dél-Ukrajnát és így nem teljesíthettük egyetlen kívánságunkat és akaratunkat, az anyaországgal való egyesülést. Az óhajtott szabadság helyett a román bojárok rabságba vetettek minket. Elszakítottak a Tisza jobb partján élő testvéreinktől, – és nemzeti folyónkat, a Tiszát tették közénk határnak.

Amikor meghallották a Kárpátokban a legyőzhetetlen Vörös Hadsereg ágyúinak a hangját, amely közlő szabadulásunkat hirdette, fiaink partizánok lettek, hogy utat törjenek a Vörös Hadseregnek, amely zászlóin a mi szabadságunkat is hozta. A győzelmes Vörös Hadsereg kezünkbe adta a szabadságot, amiért örökké hálásak leszünk. A gyötrelmes román és magyar rabságunkból való kiszabadulás elismeréseként több mint 1.600 önkéntesünk harcol a felszabadító hadseregben. Ezek vérüket áldozva harcolnak az elnyomó Hitler ellen, hogy elnyerjék egy szabad élet lehetőségét és hogy a Tisza bal partján élő ukrán tömegek mindörökké együtt éljenek a kárpáti és Kárpáton túli testvéreikkel és a termékeny ukrán mezőkön élőkkel.

Az Ukrán Kárpátalja első kongresszusán adott manifesztumot minden máramarosi ukrán aláírta, míg Sziget városában a 13.000 lakos közül 8.000 írta alá, hogy ezzel is kifejezte a lakosság ősi vágyát.

Mindannyian határozottan kívánjuk a lelkünk mélyéből kérjük, hogy egyesüljünk Szovjet Ukrajnával. Máramarosszigeten a január 28-i népgyűlésen megalakult a Néptanács és a megye minden községében a nép által választott tanács vette át a hatalmat. És mindenütt egy a kívánság, egy a kérés: egyesüljünk Szovjet Ukrajnával! Mindenütt ilyen hangok hallatszanak: nem akarunk az elnyomók rabjai lenni, hanem szabadon akarunk élni hazánkban, Nagy-Ukrajnában.

Ma, az első megyei kongresszuson megválasztottuk a nép Megyei Tanácsát, amely magára vállalta a megye igazgatását. Egy kívánságunk, egy akaratunk van: örökre egyesülni anyaországunkkal, Szovjet Ukrajnával. Igazságtalanság lenne, ha a győztes Vörös Hadseregben harcoló önkénteseink a fasizmus leverése után a

román igába térnének vissza. Aki valaha hős volt, nem lehet többé rab, aki sasként száll az égen, nem csúszhat-mászhat féregként a mocsokban.

Szeretett Atyánk, Joszif Visszarionovics! Kérésünkkel önhöz fordulunk, szabaddá tegyél minket, a Tisza bal partján élő ukránokat évszázados kínoktól és elnyomástól, fogja pártunkat és segítsen, hogy egyesülhessünk Szovjet Ukrajnával, hogy ismét együtt élhessünk testvéreinkkel, mint hajdanán. Mert a mi népünk el fog veszni, ha továbbra is a román államban marad.

Kifejezve azt a végtelen tiszteletet és szeretetet, amelyet a mi népünk fiai és lányai éreznek Ön iránt, szívbéli jókívánságainkat küldjük Önhöz és kérjük, hogy fogadjon be a szovjet népek családjába, mint ukrán testvéreinket.

A mi sokat szenvedett népünk szívből kéri, hogy segítse Szovjet Ukrajnával való egyesülésünket, mert csak Szovjet Ukrajnában találhatjuk meg lelki és gazdasági virágzásunk feltételeit és egy boldog élet lehetőségét. Fogadjon be minket, Atyánk, sorsüldözötteket Szovjet Ukrajna lelkébe.

Poporul (Ziar Democrat), Máramarossziget, 1945. február 7.

⁶⁵⁸ Az ún. szkizma-perekről van szó.